

Stříbrná medaile předsedy Senátu Parlamentu ČR Heleně Illnerové a Jiřímu Grygarovi

U příležitosti Dne české státnosti 28. září 2021 předal předseda Senátu Miloš Vystrčil stříbrné medaile 15 osobnostem, mezi nimiž jsou z Akademie věd ČR její bývalá předsedkyně fyzioložka a biochemička Helena Illnerová a astrofyzik Jiří Grygar.

Stříbrné medaile předsedy Senátu se udělují od r. 2007 významným osobnostem, které vynikají ve svých oborech nebo svými činy či schopnostmi. Vlastnosti, které mají podle předsedy Senátu letošní laureáti společné, jsou odvaha, schopnost být vzorem a pevnost postojů.

Prof. RNDr. Helena Illnerová, DrSc., při slavnostním předávání vystoupila s poděkováním za všechny oceněné a vyzdvihla

nepřehlédnutelnou roli „hlídacího psa ústavy a zákonů“ horní komory parlamentu na naší politické scéně. Při osobní vzpomínce zmínila také svého dědečka, univerzitního profesora ústavního práva, děkana Právnické fakulty a rektora Masarykovy univerzity Bohumila Baxu, senátora Národního shromáždění ČSR.

RNDr. Jiří Grygar, CSc., se vedle badatelské kariéry věnuje popularizaci. Působil mimo jiné jako předseda Učené společnosti ČR, na tomto postu ho vystřídala právě H. Illnerová. Je spoluzakladatelem Českého klubu skeptiků Sisyfos a čestným předsedou České astronomické společnosti.

Více na www.senat.cz

1 Helena Illnerová byla oceněna za mimořádnou službu vědě a nezištné nasazení. Foto S. Kyselová, AV ČR

František Krahulec, Pavel Kovář, Jan Š. Lepš, Karel Prach

K 75. narozeninám Marcela (Marka) Rejmánka

Osobnost botanika a ekologa Marcela Rejmánka, pro nás vždy Marka, byla jasně profilovaná již od středoškolských let, jak ukazují jeho první botanické články. V době středoškolských studií stihl založit botanickou sekci při Domě (tehdy) pionýrů, jejíž někteří absolventi v dalších desetiletích ovlivnili botaniku u nás. Po maturitě v Hradci Králové šel na přírodní vědy do Prahy, kde vystudoval geobotaniku u (v té době docenta) Jana Jeníka. Ale i do vězení se podíval, jako předpokládaný špion při exkurzi v jižním Bulharsku. Na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy zůstal, obhájil rigorózní práci a po několika letech v asistentké pozici obhájil i kandidátskou práci. Jak v době studia, tak na fakultě ovlivnil podstatným způsobem své kolegy, žáky i vyučované předměty. Zavedl tehdy nový obor, kvantitativní ekologii, který se

1 Marcel (Marek) Rejmánek v Alpách, pod vrcholem hory Ötcher (2017). Foto J. Š. Lepš

stal základem pro řadu předmětů vyučovaných nejen na Univerzitě Karlově. Působení v asistentké pozici netrvalo dlouho (1972–77). Nebyl v oblibě u některých mocných té doby a byl více či méně vyštván. Na dva roky odešel v naději smysluplné práce do Košic do Ústavu radioekologie, tam se však nenaplnily sliby dané novým vedením. Pak na čtyři roky přešel do nově zakládaných ústavů Československé akademie věd v Českých Budějovicích, kde vedl oddělení biomatematicky. Z té doby pocházejí jeho práce založené na zpracování dat kolegů entomologů, které Markovi posléze usnadnily uchycení se na jedné ze špičkových univerzit v Kalifornii, v Davisu.

Ještě bychom se chtěli vrátit k době, kdy Marek působil na PřF UK. V té době byly časté spory mezi zastánci různých metodických přístupů ve studiu vegetace – kontinentálního a anglosaského, kvantitativního. U nás probíhaly spory spíše mezi fytoocenology, pracujícími na krajinné úrovni s pomocí pozorování a korelací, a příznivci detailního ekologického výzkumu s pomocí experimentů, kvantitativních dat a modelování (které v té době právě začínalo). My, kteří jsme vyrůstali pod vlivem Marka, jsme to nechápali. Bylo jasné, že každý z přístupů pracuje na jiné škále, klade si jiné otázky. Proto je vždy nutné zvolit k dané otázce jak škálu studia, tak nejlepší metody. Z toho plynula metodická pestrost u tehdejší mladé generace, vstřebávali jsme něco, čemu bychom řekli pluralismus v ekologii (či v té době geobotanice). To považujeme za jeden z největších přínosů Markova působení. Dalším velkým počínem byl i projekt studia sukcese na úhorech v Českém krasu. Možnost vidět, jak se takový projekt dělá, byla pro nás velkou školou. Jeho žáky a spolupracovníky byl projekt dotažen k publikaci v r. 1989, kniha Jany Osbornové, Marcely Kovářové, Jana Lepše a Karla Pracha (eds.): Succession in abandoned fields. Studies in Central Bohemia, Czechoslovakia (Kluwer Academic Publishing, Dordrecht) vyšla počátkem r. 1990 už ve svobodných poměrech. Kolegům napsal úvodní slovo, když už by pro ně bylo hodně riskantní jeho spoluautorství, které z tohoto důvodu odmítl, ačkoli mu bylo nabízeno (málokdo si uvědomuje, že vše muselo být schvalováno vedoucími pracovišť a publikovat s emigrantem bylo nežádoucí).

Každý z tehdejších absolventů geobotaniky šel jiným směrem, ale většina z nás si mnoho odnesla, včetně poznatků získávaných spíše nenápadně, z diskuzí. Jednou z takových věcí bylo, abychom si uvědomovali širší souvislosti toho, co děláme. Tak jsme třeba při svíčkách během zimního kurzu na Králickém Sněžníku četli (tehdy v polovině 70. let nově) Meze růstu, vydané